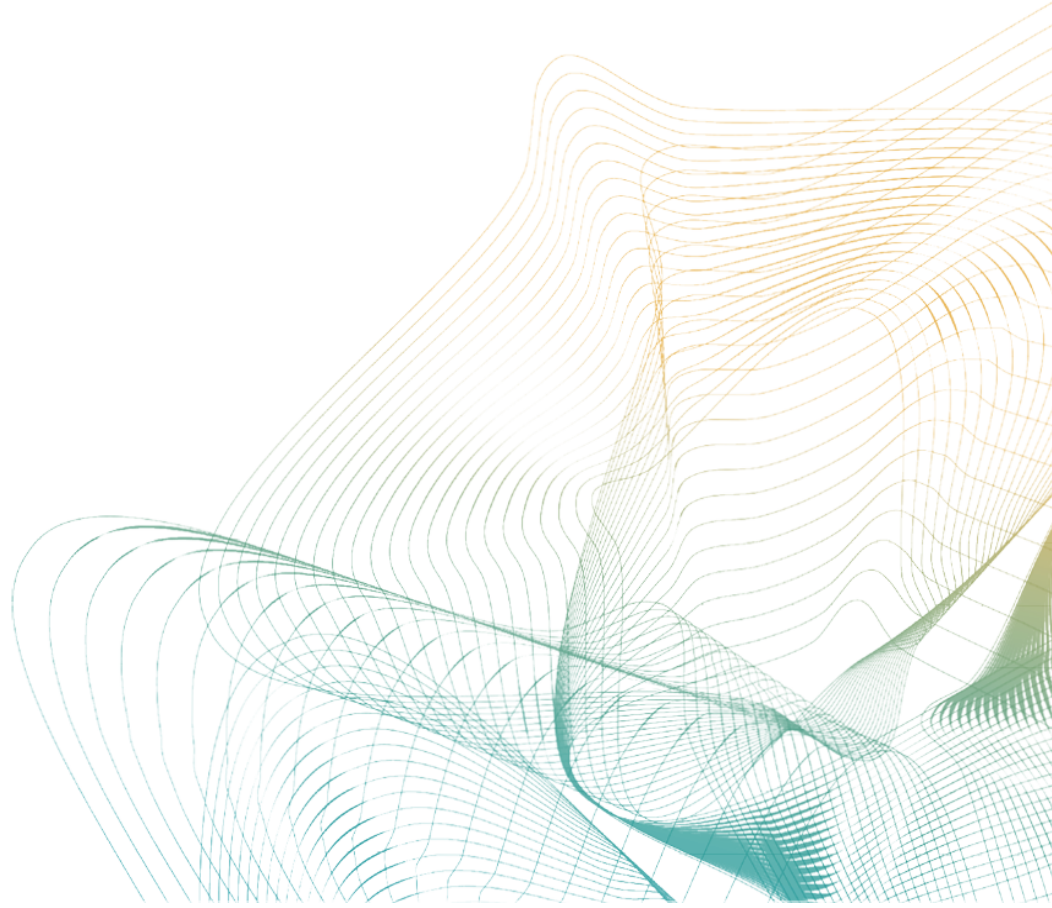

Nisan Ayı Fiyat Gelişmeleri

4 Mayıs 2018

Özet

Nisan ayında tüketici fiyatları yüzde 1,87 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,62 puan yükselerek yüzde 10,85 olmuştur. Enflasyondaki yükselişte petrol fiyatları ve döviz kuru görünümüne bağlı olarak yükselen enerji ile temel mal grubu fiyatları etkili olmuştur. Temel mal enflasyonunda Türk lirasındaki birikimli değer kaybına paralel olarak alt gruplar genelinde artış gözlenmiştir. Diğer taraftan, gıda enflasyonu işlenmemiş gıda fiyatları öncülüğünde gerilemiştir. Hizmet grubu yıllık enflasyonu ise yatay bir seyir izlemiştir. Temel mal grubundaki gelişmelere bağlı olarak çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonları ve ana eğilimleri yükselmiştir.

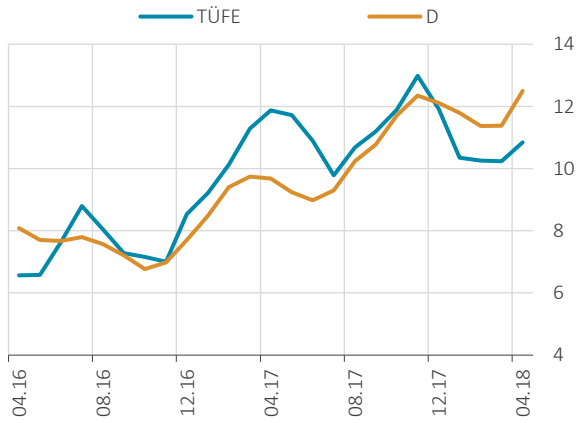
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

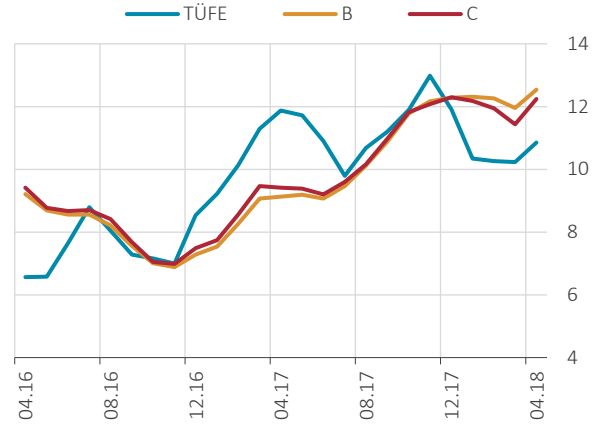
Nisan ayında tüketici fiyatları yüzde 1,87 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,62 puan yükselerek yüzde 10,85 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,59 ve 0,80 puan artarak yüzde 12,54 ve yüzde 12,24 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre temel mal ve enerji gruplarının katkısının sırasıyla 0,50 ve 0,46 puan arttığı, gıda grubunun katkısının ise 0,36 puan azaldığı gözlenmiştir. Diğer yandan, hizmet ve alkol-tütün gruplarının katkısında önemli bir değişim olmamıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

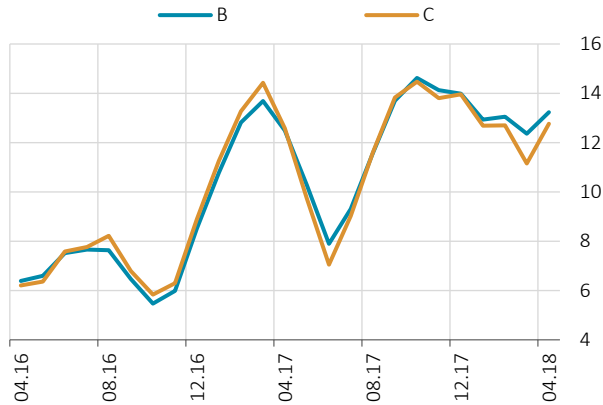

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

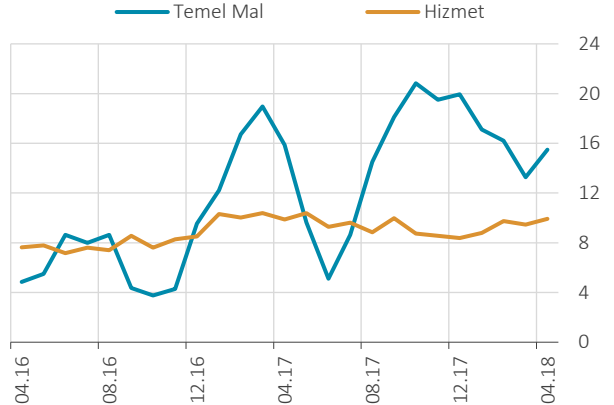

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamaları incelendiğinde, enflasyon ana eğiliminin yükseldiği gözlenmiştir (Grafik 3). Bu dönemde ana eğilim hizmet grubunda yatay seyretmeye devam ederken, temel mal grubunda belirgin bir oranda artmıştır (Grafik 4). Bu gelişmelerle, çekirdek enflasyon göstergelerinin ana eğilimindeki yüksek seviyeler korunmuştur.

Grafik 3: B ve C (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

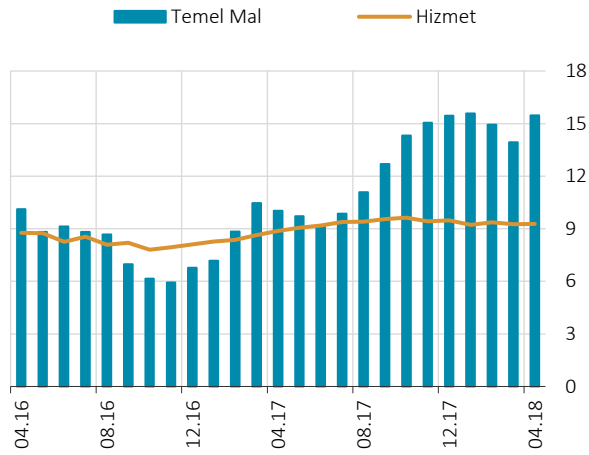
Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

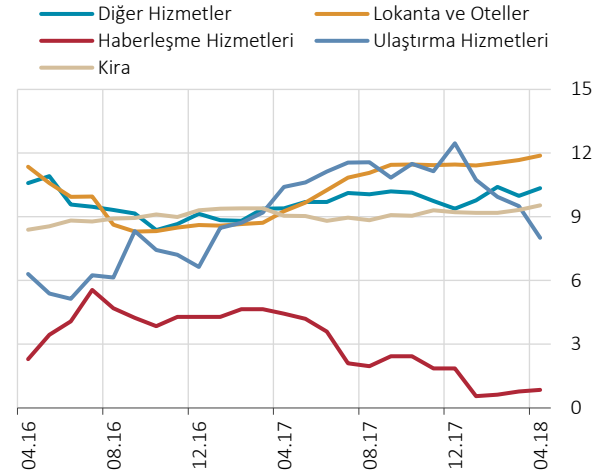
Nisan ayında hizmet grubu fiyatları yüzde 0,86 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu yüzde 9,27 ile yatay seyretmiştir (Grafik 5 ve Tablo 1). Bu dönemde, yıllık enflasyon ulaştırma hizmetlerinde gerilemeye devam ederken, haberleşme grubunda yatay seyretmiş; diğer gruplarda ise yükselmiştir (Grafik 6).

Ulaştırma hizmetleri yıllık enflasyonundaki düşüşte, yıllık enflasyonu baz etkisiyle gerileyen havayolu yolcu taşımacılığı fiyatları etkili olmuştur. Lokanta-otel grubunda yemek hizmetleri enflasyonu yatay seyrederken, konaklama hizmetleri enflasyonu turizmdeki toparlanmaya bağlı olarak güçlü bir yükseliş göstermiştir. Diğer hizmetler grubu enflasyonundaki artışta ise döviz kuruna duyarlı olan kişisel ulaştırma araçlarının bakım-onarımı ile paket tur kalemleri öne çıkmıştır.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

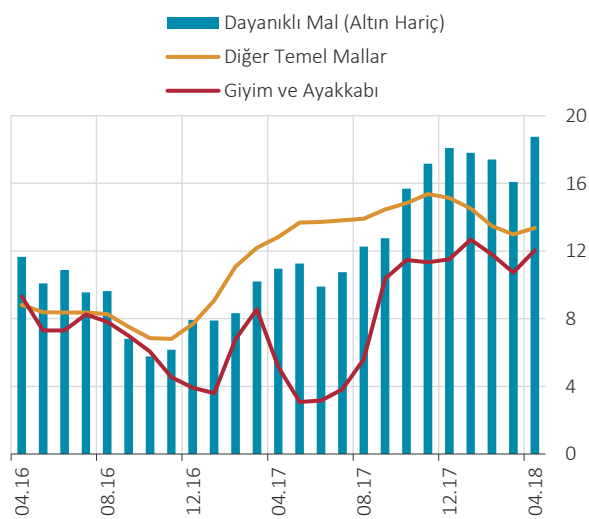

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

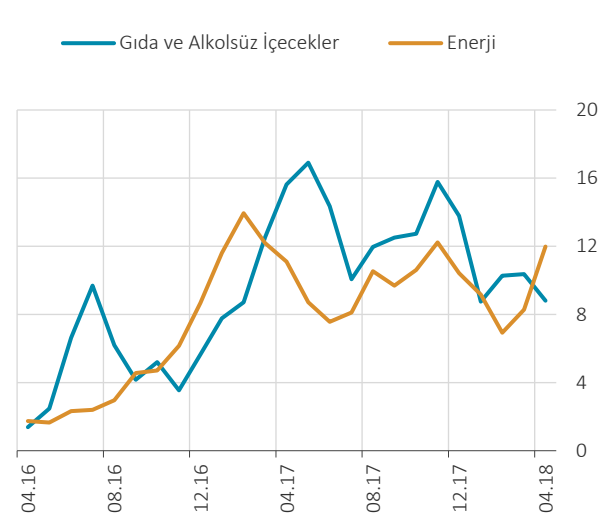

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Nisan ayında 1,53 puan yükselerek yüzde 15,46'ya ulaşmıştır (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 7). Dayanıklı mal grubundaki güçlü fiyat artışında otomobil ve mobilya gruplarındaki yükseliş (sırasıyla yüzde 4,70 ve yüzde 4,31) belirleyici olmuştur. Giyim grubunda üretici fiyatları son bir yıllık dönemde yüzde 5,73 oranında artarken, tüketici fiyatlarının aynı dönemde yüzde 12,04 oranında yükselmesi dikkat çekmiştir. Diğer temel mal grubu fiyatlarındaki artışı ise konut bakım-onarım malzemeleri ile kişisel bakım ürünleri gibi ithal bileşeni yüksek ürünler sürüklemiştir. Özetle, temel mal grubu yıllık enflasyonunda maliyet etkilerine bağlı olarak bir yükseliş gözlenirken, talep koşulları maliyet şoklarının enflasyon üzerinde hissedilir olmasında rol oynamıştır.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

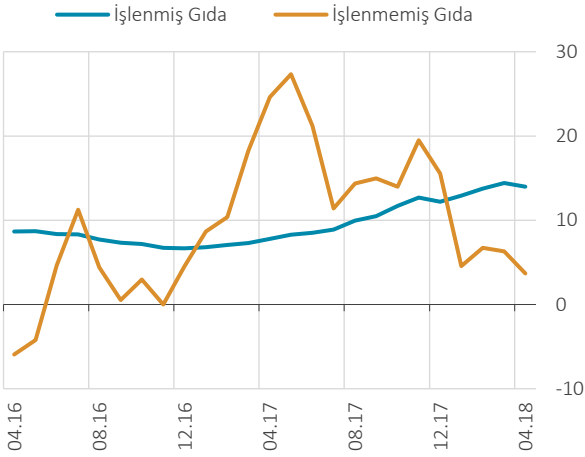

Enerji fiyatları Nisan ayında yüzde 2,76 oranında artmıştır (Tablo 1). Uluslararası petrol fiyatlarındaki artışa ve Türk lirasında gözlenen değer kaybına bağlı olarak akaryakıt ve tüpgaz fiyatları sırasıyla yüzde 4,70 ve

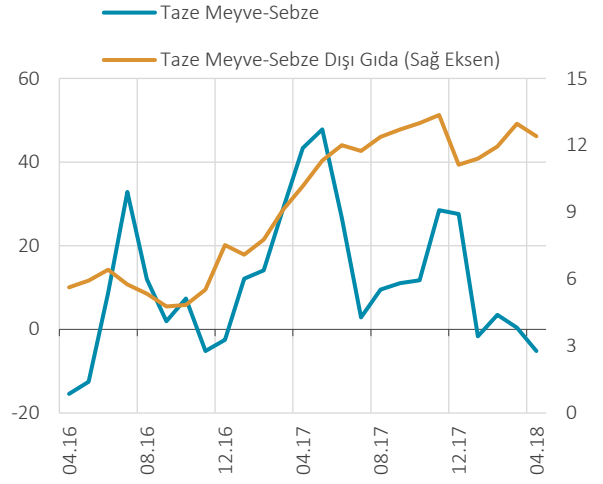
yüzde 1,12 oranında artış kaydetmiştir. Buna ek olarak, elektrik fiyatları bu dönemde yüzde 2,90 oranında yükselmiş, belediyelerce belirlenen şebeke suyu fiyatları yüzde 1,23 oranında artmıştır. Bu gelişmelerle birlikte, enerji grubu yıllık enflasyonu 3,70 puan yükselerek yüzde 11,99 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 8). Bir önceki yılın ikinci çeyreğindeki düşük baz da dikkate alındığında, kısa vadede enerji enflasyonundaki yukarı yönlü seyrin devam etmesi söz konusudur.

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Nisan ayında 1,56 puan azalarak yüzde 8,81 olmuştur (Grafik 8). Bu dönemde yıllık enflasyon hem işlenmiş hem de işlenmemiş gıda gruplarında gerilemiştir (Grafik 9). Gıda grubu yıllık enflasyonundaki düşüşte temelde taze meyve-sebze fiyatlarındaki ılımlı seyre bağlı olarak gerileyen işlenmemiş gıda fiyatları etkili olmuştur. Öte yandan, kırmızı et fiyatlarında Ocak ayından itibaren gözlenen artış eğilimi Nisan ayında da devam etmiş (yüzde 4,33) ve ilk dört aydaki birikimli artış yüzde 12,73 seviyesine ulaşmıştır. Yılın ilk çeyreğinde aylık bazda yüksek artışlar kaydeden işlenmiş gıda fiyatları Nisan ayında yüzde 0,58 oranında artarak ilk çeyreğe kıyasla daha ılımlı bir seyriz izlemiş ve grup yıllık enflasyonu yüzde 13,98'e gerilemiştir. İşlenmiş et ürünlerinde kırmızı et fiyatlarındaki gelişmelerin etkileri izlenirken, peynir ve diğer süt ürünlerindeki artışların ivme kaybettiği gözlenmiştir. Bu gelişmelerle, taze meyve-sebze dışı gıda yıllık enflasyonu sınırlı bir düşüşle yüzde 12,41 olmuştur (Grafik 10).

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Nisan 2018	Nisan 2017	Nisan 2018	Nisan 2017
TÜFE	1,87	1,31	10,85	11,87
1. Mallar	2,28	1,50	11,50	13,20
Enerji	2,76	-0,64	11,99	11,09
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	-0,21	1,23	8,81	15,63
İşlenmemiş Gıda	-1,01	1,49	3,69	24,61
Taze Meyve-Sebze	-5,32	0,20	-5,14	43,38
Diğer İşlenmemiş	1,70	2,41	9,77	14,58
İşlenmiş Gıda	0,58	0,96	13,98	7,80
Ekmek ve Tahıllar	0,56	0,85	11,76	7,08
Diğer İşlenmiş	0,58	1,02	15,24	8,21
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	3,83	2,53	13,09	12,54
Temel Mallar	4,44	3,06	15,46	10,02
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	3,44	1,12	18,74	10,96
Giyim ve Ayakkabı(*)	10,59	9,31	12,04	5,14
Diğer Temel Mallar	1,51	1,16	13,36	12,82
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,01	0,01	0,90	21,65
Altın	5,42	2,74	16,60	31,52
2. Hizmetler	0,86	0,85	9,27	8,87
Kira	0,74	0,54	9,54	9,05
Lokanta ve Oteller	1,15	0,96	11,88	9,27
Ulaştırma Hizmetleri	0,74	2,14	8,01	10,40
Haberleşme Hizmetleri	0,00	-0,07	0,85	4,44
Diğer Hizmetler	1,04	0,72	10,34	9,40
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	2,27	1,73	12,54	9,12
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	2,63	1,89	12,24	9,42
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	2,39	1,37	12,50	9,68

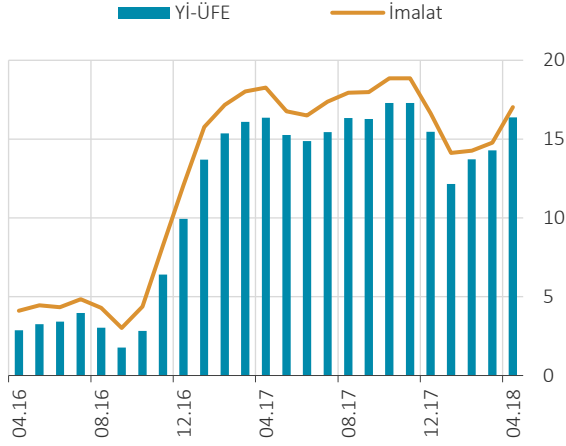
Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

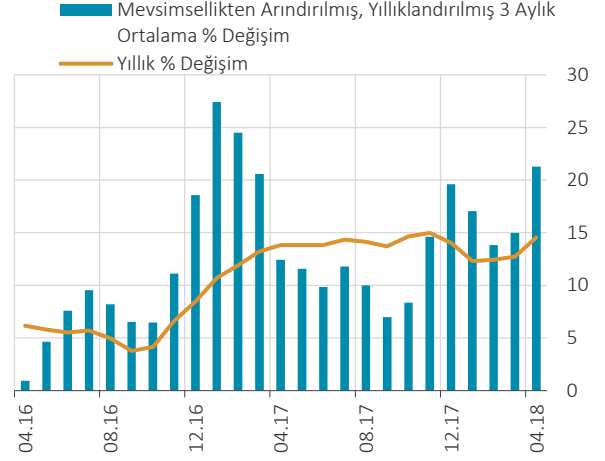
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Nisan ayında yüzde 2,60 oranında artmış, yıllık enflasyon 2,09 puan yükselerek yüzde 16,37'ye ulaşmıştır (Grafik 11). Üretici fiyatlarında gözlenen seyrinde döviz kuru gelişmeleri ile başta petrol ve metaller olmak üzere emtia fiyatlarındaki artışlar belirleyici olmuştur. Bu dönemde imalat sanayi yıllık enflasyonu 2,27 puan artışla yüzde 17,04 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sanayi fiyatlarındaki artışın alt gruplar geneline yayıldığı izlenmiştir. Bu doğrultuda, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğilimi de önemli ölçüde hızlanmıştır (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

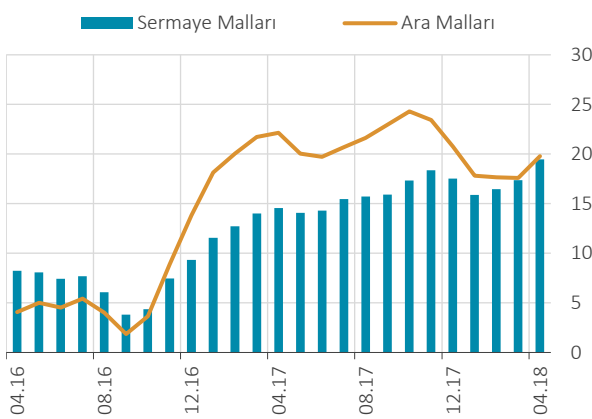

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

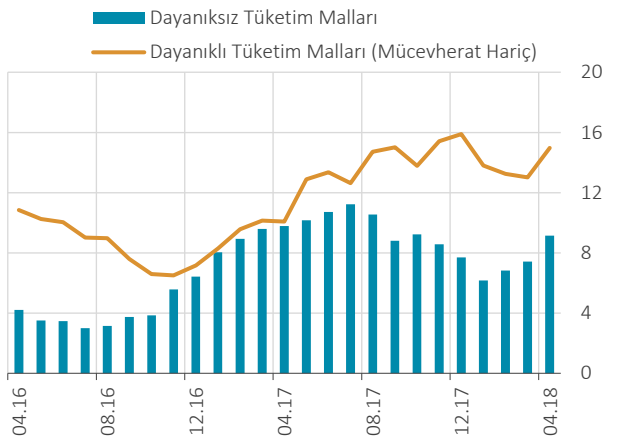

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, Nisan ayında fiyatlar tüm alt gruplarda güçlü artışlar kaydetmiştir (Tablo 3). Ara malı fiyatlarındaki artışta, demir-çelik, plastik ürünler, tekstil ipilik ve elyafı, kimyasal ürünler; sermaye malı fiyatlarındaki yükselişte motorlu kara taşıtları ile parça-aksesuarları, metal yapı ürünleri ve makineler öne çıkmıştır. Bu dönemde, dayanıklı tüketim malları fiyatları mobilya ve ev aletleri öncülüğünde yükselirken, dayanıksız tüketim malları fiyatlarındaki artışta et ve et ürünleri, basım hizmetleri, süt ürünleri, giyim eşyası ve çeşitli gıda ürünleri belirleyici olmuştur. Sonuç olarak, tüketici fiyatları üzerinde üretici fiyatları kaynaklı maliyet baskıları bir önceki aya kıyasla artarak güçlü seyrini korumuştur.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Nisan 2018		Nisan 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	1,87	10,85	1,31	11,87
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,03	-0,21	8,81	1,23	15,63
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,14	0,01	0,90	0,01	21,65
Giyim ve Ayakkabı	7,21	10,40	12,03	9,13	5,17
Konut	14,85	1,29	10,63	0,21	7,53
Ev Eşyası	7,66	2,11	16,75	0,94	5,58
Sağlık	2,64	0,46	9,97	0,45	13,32
Ulaştırma	17,47	3,54	16,45	0,84	17,94
Haberleşme	3,91	-0,04	-0,06	-0,02	4,15
Eğlence ve Kültür	3,39	1,67	8,18	0,69	9,22
Eğitim	2,67	0,68	10,86	0,69	9,64
Lokanta ve Oteller	7,27	1,15	11,88	0,96	9,27
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,76	2,32	12,03	1,26	13,68

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Nisan 2018		Nisan 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100,00	2,60	16,37	0,76	16,37
Madencilik	3,26	1,79	15,90	-0,82	17,35
İmalat	89,02	2,79	17,04	0,80	18,27
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,52	2,58	16,34	0,81	16,75
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	79,60	2,46	14,56	0,82	13,82
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtımı	6,74	0,76	8,88	1,04	-5,09
Su Temini	0,98	0,79	4,80	0,62	11,00
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		2,70	19,80	0,80	22,12
Dayanıklı Tüketim Malları		2,30	15,15	0,50	13,12
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		2,34	14,96	0,60	10,07
Dayanıksız Tüketim Malları		2,54	9,15	0,91	9,79
Sermaye Malı		2,20	19,45	0,41	14,55
Enerji		2,92	17,66	0,67	14,38

Kaynak: TÜİK.